

NAUJIENOS

VISU LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXIII

Price 20 c.

Chicago, Ill. — Penktadienis — Friday, February 3, 1978

27

SENATORIAI PRITARIA PANAMOS SUTARČIAI

ATSISTATYDINO VOKIETIJOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIS GEORG LEBER

Nesugebėjo įtikinamai pasiteisinti vokiečių parlamento sudarytai komisijai

BONA, Vokietija. — Praeitą trečiadienį atsistatydino Vokietijos krašto apsaugos ministeris Georg Leber. Jis nepajėgė įtikinti Vokietijos partijų vadus ir net spaudą, bet nepajėgė įtikinamai pasiteisinti parlamento sudarytai komisijai, pradėjusiai krašto apsaugos ministerį klausinėti apie didelės karo ministerijos nelaimės kaltininkus. Apklašinėjimo metu paaiškėjo, kad krašto apsaugos ministerio stiprų lizdą buvo susisukę sovietų šnipai, kurie kelių metų laikotarpį paruošė rusams viso tikslanties svarbesnių slapto dokumentų foto nuotraukas.

Kaltį buvo žemesni valdininkai

Krašto apsaugos ministeris aiškino, komisijos nariams, kad kalti buvo žemesni krašto apsaugos tarnautojų valdininkai, kurie jam neteikė tikslų žinių. Pradžioje ministeris Leber dar planavo gintis, kaltinti kelis žemesnius valdininkus, bet vėliau jis pakeitė nuomonę. Jis prisilėmė atsakomybę ir tuo pačiu metu atsistatydino.

Iš apklašinėjimo paaiškėjo, kad visa eilė atsakingų krašto apsaugos tarnautojų turėtų būti traukiami atsakomybėn. Kanceleris Schmidt nenorėjo, kad Georg atsistatydintų, bet kai toks nutarimas buvo paskelbtas, tai jis negalėjo priešintis.

Karo vadų pastarimas atidėtas

KAIRAS, Egiptas. Egipto ir Izraelio karo vadų pasitarimai, turėjusieji vykti šiomis dienomis Kaire, atidėti neribotam laikui. Atvykęs delegacijos pirmininkas gana ilgai kalbėjosi su Izraelio štabo viršininku gen. Gamasu. Jie aptarė visą eilę svarbių klausimų, bet abiejų valstybių komisijos nariai neturėjo progos ilgiau pasitarti.

Dabartinio metu Egipto prezidentas Sadatas išskrido į Ameriką. Yra pagrindo manyti, kad ten išvyko ir Izraelio premjeras. Izraelio užsienio reikalų ministeris jau skuba Amerikon. Komisijos negali daryti rimtesnių sprendimų be vadovybės žinio.

Audra nelenkė Kanados

TORONTO, Ont. — Šios žiemės šakiai ir audros nė Kanados nelenkė, Sanadian Press rašo, kad vėjui Toronto miesto centre po 100 mylių per valan-

KALENDORĖLIS

Vasario 3: Blažiejus, Oskaras, Asta, Tolbuda, Radvilas, Aušvydas.

Omas: Dabasuotas, saiga.

Baigė Kalifornijos saločių boikotą

KENNE, Cal. — Kalifornijos farmų darbininkų unijos pirmininkas Ceasas Chavez pranešė, kad unijos darbininkai baigė boikotuoti Kalifornijos farmų auginamųjų saločių boikotą. Tas pats nutarimas liečia ir Gallo vyną. Iki šio metų saločių augintojai ir Gallo vyno gamintojai nenorėjo pripažinti unijos ir mokėti darbininkams šiek tiek didesnes algas.

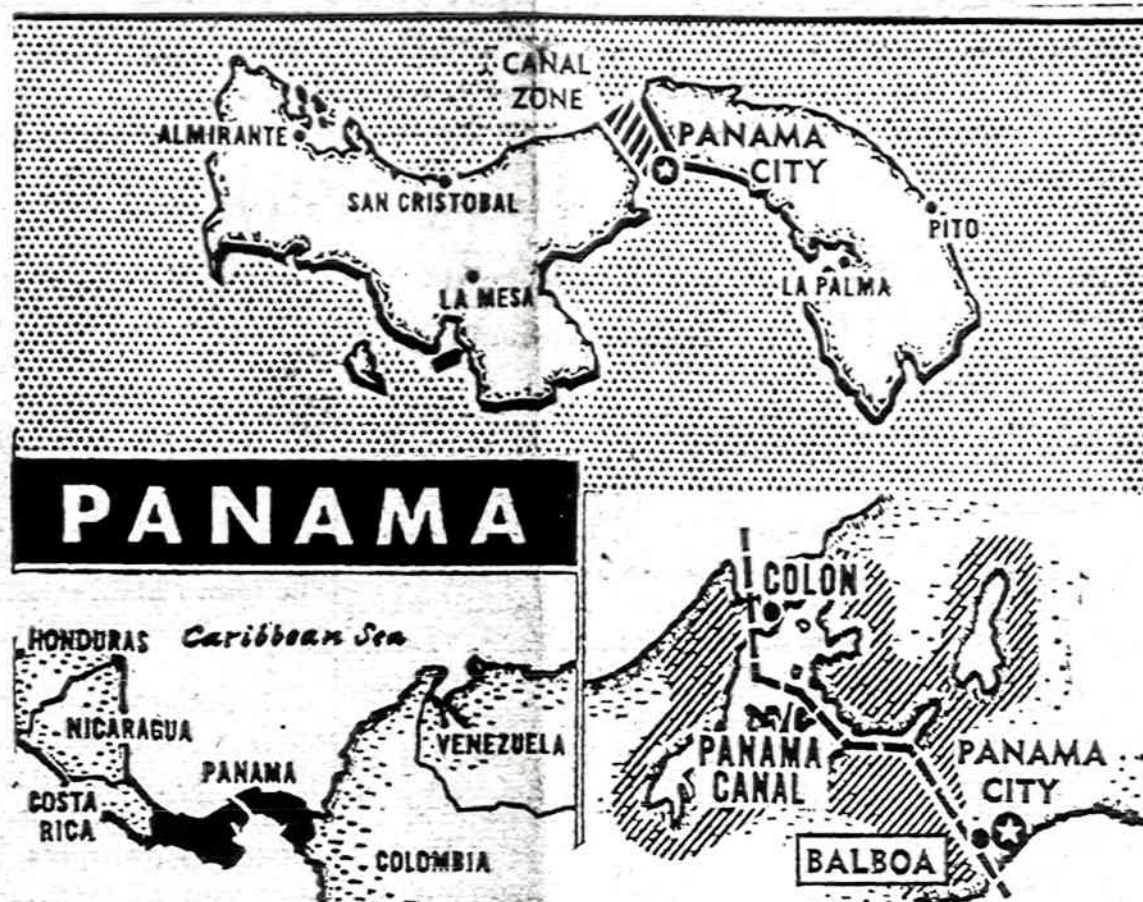
Unijos vadovybei pavyko susitarti su savininkais, todėl boikotas baigtas. Meksikiečiai, priklausančiai Kalifornijos farmų darbininkams, dažnai piketuoja ir kitus miestus atvežtas salotes. Nukentėjo ir Gallo vyno gamintojai.

Sadatas tariasi su Maroko karalium

Prezidentas Sadatas išskrido į Ameriką penkių dienų vizitui. Bet pakeliu — ketvirtadienį jis sustojo Maroko sostinėje, kad galėtų išsikalbėti su Maroko karalium apie dabar susidariusią padėtį Artimuose Rytuose. Prezidentas Sadatas ryžosi išaiškinti karaliui, kad kai kurių arabų valstybių vadovai priešintis taikos pastangoms.

Maroko karaliaus pasiūlyti karaliai sulaukė kubičius nuo Zarės invazijos. Prezidentas Sadatas mano, kad gerai informuotas karalius gali būti naudingas su rusais bendradarbiauti norintiems arabams pamokyti. Su Maskva bendradarbiaujantieji arabai klaido taikai su Izraeliu ir kitomis valstybėmis. Iš Maroko prezidentas Sadatas skrenda tiesiog į Washingtoną, kur savaitgalį praleis su prezidentu Jimmy Carteriu.

da siaučiant, žmogus gelbėjosi apsikabinęs autobusa, sustojimo rodyklės stulpą, kai bėgė, gint prie jo "prisikabino" antiras, trečias, kol bėgė gint susidarė ilga "gyvybinė linija". Kitoje miesto sekcijos buvo policijos kordonuotos, kadangi nuo stogų plėšiamos čerpės ir audros išmuštų langų stiklų šukės vėjui uraganu greičiu oro nesant buvo pavojinga būti gatvėse.

Amerikos diplomatai, kariai ir įvairių administracijų pareigūnai 14 metų tarėsi dėl naujos sutarties Panamos kanalo zonai ir visam trafikui administruoti. Dabar sutartis jau aptarta ir reikiama ratifikuoti, 62 senatoriai pasidėjo balsuoti už naują sutartį, reikia turėti du trečdalius senatorių, reikia 67 balsų. Jeigu penki senatoriai nebalsuos už paruoštą projektą, tai visas susitarimas bus bevertis. Paveiksle matome Panamos kanalo žemėlapi.

DISIDENTAI PAGERBTI IR ATŽYMETI Komunistai to tik ir laukia

Sausio 26 dieną Washingtono Demokratinės Daugumos Koalicija (Coalition for democratic Majority) rengė, savo penkerių metų gyvavimo proga, banketą, kurio tikslas buvo pagerbti Helsinkio susitarimų vykdymui remti grupių atstovus.

Atžymėjimai buvo įteikti Tomui Venclovui, Liudmilai Aleksejevai, Lydijai Voroninai ir Jury Mnyukh. Už geležinės uždangos esančių disidentų Eleono Boner Sacharovo, Anatoly Scharanskij ir kt. vardu premijos priėmė jų giminės, dalyvavę šiose iškilmėse. Apdovanotųjų vardų kalbėjo ir padėkojo Liudmila Aleksejevna.

Ta proga buvo gauti ir perskaityti trys laišukai: Pirmasis A. Sacharovo, kuriame jis rašo, kad nors Amerika ir Sovietų Sąjunga yra skiriamos didelių nuotolių, bet tu kraštų ateitis ir likimas daugiau surišti, negu gali atrodyti. Nors Sovietų Sąjungoje veikiančios Helsinkio grupės įstatymų ribose nedaro nieko nelegalaus, visiems žinoma, kiek tų grupių narių buvo suimta ir kalinta. Jis išvardino visus tų grupių suimtuosius, jų tarpe ir Viktorą Petkų. Antrasis laiškas buvo Maskvos Helsinkio grupės narių, o trečiasis — A. Solzhenitsyno.

Griežtas kalbas prieš žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje pasakė senatoriai Daniel Moynihan ir Henry Jackson. Tarp kita ko senatorius Jackson pareiškė: "Mes susitarime šį vakarą šioje salėje pasakyti sovietų prokurorui: sustabdykite šį juokingą žaidimą bandydami Anatolijų Scharanskij apkaltinti šnipinėjimu. Leiskite šiam drašiam ir ilgai kankintam jaunuoliui išvykti pas savo žmoną." Jis taipogi šūktis žodžiais prisiminė ten garbės gėdą taisiais dalyvavusiems Rusams.

Vakarienes metu vyko dramatinė prezentacija. Buvo skaitomi Helsinkio grupių dokumentai.

Iš lietuvių dar dalyvavo dr. S. A. Bačkis ir p. Vengrienė. (Elta)

Sargas uždirbo gražaus pinigą

WASHINGTON, D.C. — Sveikatos sekretoriaus Joseph Califano asmeniškasis sargas Thomas Lamuel Jones gauna didesnę algą, negu pats sekretorius ir net JAV viceprezidentas Walter F. Mondale. Amerikos viceprezidentas gauna 75,000 dolerių į metus, o sveikatos departamento sekretorius gauna 66,000 dolerių. Tuo tarpu sekretoriaus saugumo viršininkas T. L. Jones gauna 78,025.99 dolerių.

Jis gauna \$47,000 už sveikatos departamento kanceliarijos administraciją ir gauna \$31,000 pensijos už prezidentų saugumo tarnybą. Jis gauna didelę pensiją, nes, sulaukęs 52 metų, gavo širdies priepuolį ir išėjo atsargon.

Santykiai su Kinija

Ambasadorius Leonard Woodcock pareiškė, kad pilnų diplomatinį santykių su Kinija neturėjimas laikosi paremtas "aiškiu apsigūdu" ir gali tik paskatinti pasaulinio karo pradžią Pacifiko šiaurės rytuose.

"Aš tvirtai tikiu, kad šio pasaulio taikai yra reikalingi santykiai tarp Jungtinių Valstijų ir Kinijos", pareiškė vyriausias JAV ryšių su Pekinu palaikyti pasiuntinys Woodcock, buvęs UAW (automobilių) darbininkų unijos pirmininkas.

WASHINGTON. — Koalicija, susidariusi iš 38 grupių — mažumų, religijų, darbo, civilinių teisų ir dar kitokių antradienį apkaltino prezidentą Carterį laužymu savo rinkimų kampanijos metu duotų pažadų sumažinti ginklavimosi išlaidas.

Ta koalicija reikalauja, kad Carterio \$500 milijoninio 1979 metų biudžeto didesnioji dalis būtų skiriama socialinėms programoms.

"Daugelis mūsų rėmėme prezidentą žymia dalimi dėl kampanijos metu pasidėjimo, kad jis ginklavimosi išlaidas sumažins 7 milijonais kiekvienais metais", pasakė kongresmanas Parren Mitchell, demokratas iš Maryland, Juodųjų Kongresinio Sambūrio (Clack Caucus) pirmininkas. "Bet vietoje to mes matome, kad prezidentas militarinės išlaidas padidino", pareiškė Mitchell Washingtono spaudo konferencijoje.

Michael pasakė, kad jis pasistengs palenkti Kongreso daugumą ar visus \$10 milijonų su laikyti, Carterio propanuojamus tuos pinigus paskirti darbiams ir kitoms naminiams programoms.

Brežnevas stiprina griežtą politiką

MASKVA, Rusija. — Sovietų Rusijos gyvenimą sekantieji užsieniečiai pastebėjo, kad pastutiniu metu Brežnevas leido griežtos politikos šalininkams įsistiprinti keliose valstybės srityse. Pirmon eilėn, sovietų užsienio reikalų ministerija daro viską taikos politikai. Tai pastebėjo ne tik amerikiečiai, bet ir arabai. Sovietų valžia siunčia ginklus į Etiopiją ir perveža ten Kubos karių.

VISI KARO VADAI PATARIA TVIRTINTI SUSITARIMĄ

Prezidentas Carteris daugelį įtikino, kad paruoštą projektą reikėtų patvirtinti

WASHINGTON, D.C. — Prezidentas Jimmy Carter praėjo trečiadienio vakarą pasakė svarbią kalbą, liečiančią naujai paruoštą Panamos sutartį kanalų administruoti. Prezidentas gerai argumentavo, klausytojus įtikino ir kvietė, visus nespriešinti paruoštai sutarčiai. Atidžiai prezidento klausėsi senato ir atstovų rūmų nariai. Keli iki šio meto neapsisprendę senatoriai pareiškė, kad prezidentas juos įtikino ir jie rengiasi atiduoti savo balsą už naujai paruoštą sutartį.

Kad Valstybės departamento specialistų paruošta ir prezidento Carterio bei Panamos prezidento Torrijos pasirašyta sutartis galėtų turėti senatas patvirtinti ją dviem trečdaliais balsų.

Senato dauguma pritaria susitarimui, bet reikia dviejų trečių dalių balsų. Trečiadienio vakarą patikrinus senatorių nusiteikimą, atrodė, kad galės susidaryti reikalinga dauguma. 62 senatoriai yra pasirengę balsuoti už paruoštą sutartį. Dar trūksta penkių balsų. Valstybės departamento pareigūnai ir partijų vadai planuoja šiomis dienomis įtikinti kelis savo nuomones dar nesusidariusius senatorius ir gauti reikalingą senato pritarimą.

Visa eilė senatorių buvo nulaužymu savo rinkimų kampanijos metu duotų pažadų sumažinti ginklavimosi išlaidas. Yra nedidelė senatorių grupė, kuri reikalauja padaryti kelias pataisas. Jeigu administracija toms pataisoms pritaris, tai sutartis labai greitai gali būti ratifikuota.

Visi atsakingas pareigas einantieji Amerikos karo vadai pataria patvirtinti paruoštą sutartį. Čia įeina aviacijos, laivyno, sausumos, marinių ir štabo viršininkas gen. Brown. Jiems atrodo, kad amerikiečių teisės minėtoje sutartyje yra apaugotos. Jeigu kas bandytų kanalą pagrobti, tai amerikiečiai turėtų jį ginti. Kanalas turėtų būti atdaras visiems laivams.

Jeigu amerikiečiams reikėtų pasinaudoti Panamos kelių skubams reikalingas, tai jiems visuomet bus duodamos pirmenybės. Amerikiečiai valdys kanalą iki 2,000 metų sausio pirmos dienos. Vėliau kanalas bus perleistas Panamai. Panama pasidėjo taaisyti ir prižiūrėti kanalą įrengimus, kad laivai galėtų saugiai naudotis jo vandimis.

Iki šio šimtmečio pabaigos amerikiečiai turės apmokėti panamiečius, kaip prižiūrėti ir patyždingai administruoti kanalą. Kai sutartis bus ratifikuota, tai bus sudaryta 9 žmonių valdyba kanalui administruoti. Penki bus amerikiečiai, o 4 panamiečiai. Kanalu besinaudojantieji laivai turės mokėti mui

Plieno bendrovių uždariai mažėja

PITTSBURGH, Pa. — U. S. Steel bendrovės vadovybė pasakė, kad praėjusį paskutinio ketvirčio uždarius gerokai sumažėjo. Prieš metus kiekvienas šėras uždirdavo 55 centus, o praėjusiais metais tik 40 centų.

Japonai prailgais metais atvežė Amerikon daug pigaus plieno, todėl Amerikos pati didžiau šioji plieno bendrovė padarė mažiau pelno. Kitų plieno bendrovių pelnas dar mažesnis. Tautpymo bendrovės rengiasi pakelti nuosimėjus namams statyti skolinamiems pinigams. Oficialiai paskelbti statistikos duomenai rodo, kad praėjusio metų paskutinį mėnesį Amerikos ūkis padidėjo 0.75%. Prezidentas ir ekonomistai džiaugiasi didėjančia Amerikos ūkio galia.

Kuba šaukia jauni- mą karo tarnybon

HAVANA, Kuba. — Kubos diktatorius Fidel Castro šaukia karo tarnybon 5,000 jaunus vyrus, kad galėtų prižiūrėti karavines ir ginti sienas. Dabar karo tarnyboje esantieji ir apmokyti kariai ruošiami į Etiopiją. Pavasarį Kubos kariai tikisi su mušti somaliečius ir išvyti juos iš Odagreno provincijos. Sovietų valdžia siunčia Kubon ginklus ir savo lektuvais veža Kubos karių į Etiopiją, kad pavasarį galėtų išvyti somaliečius iš svarbios provincijos. Egiptas ir Sudanas siunčia karius ir ginklus Somalijon, kad galėtų pasipriešinti kubičiams.

Pirštas atstojo pasą

PARYŽIUS. — Pagrobtas Belgijos milijonieriaus barono Edward — Jean Empain ženklui, kad pagrobtasis tebėra gyvas, piktadarių barono giminėms atsiuntė barono kairės rankos mažą pirštą pirmąjį sanariuką, kuris suvyniotas į vatos kamuoliuką buvo padėtas geležinkelio stoties bagažinėje. Bet ekspertai iš to radio negali patikrinti, kad tai barono pirštas.

ta, kad būtų iš ko taaisyti sugedusias kanalo uztvarkas ir moderninti susisiekimą.

SESIASDEŠIMTĄJĮ KARTĄ VASARIO 16-TĄ MININT

Senovės graikai sakydavo, kad tauta iš istorijos gali mokytis gyventi. Ne tvirtindavo, jog tos tautos, kurios istorijos nesimo, visada lieka kaip vaikai, nesubrendusios.

Tad didžioji mūsų tautos sventė — Vasario 16-tosios — išvakarėse padarysime mažą ekskursiją į mūsų tautos istoriją. Mokyti iš savo tautos istorijos ir iš jos stiprybės semtis, be kito ko, mus skatina ir Lietuvos himnas, sukurtas tautinio atgimimo metu.

Ilgos savo istorijos raidoje, šimtmečiais už savo laisvę kovodama, lietuvių tauta yra turėjusi ir gražių savo galybės pakilimų laikotarpių ir nemažą rūpesčių bei sukrėtimų, bet Lietuvos valstybė niekuomet nebuvo nuslojusį egzistavusi.

Daugiau šimto metų mūsų tėvynė Lietuva kėsama rusų caro priespauda, buvo nuallinta. Viskas — ne tik mokslo ir meno vertybės — iš krašto buvo išgabenamos; buvo persekiojama gimtoji mūsų kalba, kėsintasi prieš religiją ir net spauda mums buvo uždrausta. Lietuviai buvo rusinami, nutautinami. Tuo metu atsilikome nuo kultūros pažangos. Mūsų šalėlė buvo apleista, nei Lietuvos vardas buvo panaikintas — Lietuva tada vadinosi Šiaurės-Vakarų kraštas. Bet... dvasiniai lietuvių tauta išsilaikė nepalaužta. Lietuvos vardas lietuvių širdyje išliko gyvas, lietuvis visada ilgėjosi, troško ir visokiems būdais siekė laisvės ir nepriklausomybės.

Laisvė — aukščiausias žmogaus idealas. Laisvė identikuojama su pačia gyvybe. Tik laisva ir nepriklausoma tauta yra pilna prasme tauta, nes tik lais-

vai ir nepriklausomai gyvenama tauta gali reikšti kultūriniai, gali būti pilna savo krašto valdove — kurti savo valdymosi ir tvarkymosi institucijas, lygiomis teisėmis bendrauti su kitomis tautomis, kitomis valstybėmis tarptautinėje dvasinėje kultūroje ir įvairiose tarptautinėse medžiaginėse ir socialinėse apraishose. Tai reiškia iš karto paveldėti ilgai žmonijos kovotas ir iškovotas žmogaus teises: žmogaus individualumo laisvę, sąžinės laisvę, politines partijas ar kitokio pobūdžio bendruomenės būrimosi laisvę.

Prieš 60-tį metų — 1918 metais Vasario 16-ją, — Vilniuje Gedimino kalno papėdėje, Lietuvių Tautos Taryba paskelbė pasauliui, kad atstatanti laisvą ir nepriklausomą demokratinius pagrindais tvarkomą, Lietuvos valstybę su sostine Vilniumi.

Tas aktas — nutarimas tapo istoriniu dokumentu, nepriklausomos Lietuvos pagrindu. Todėl Vasario 16-toji diena, kaip po ilgos nelaisvės Lietuvos valstybės laisvam ir nepriklausomam gyvenimui atkūrimo pradžia, kiekvienam lietuviui brangi, atmintina ir minėtina.

Sunku būtų rasti kultūringą, garbingą nepriklausomą tautą (nekalbant apie pastarųjų laikų istorijos paradoksą, kai puslaukinėm tautelėm suteikiama nepriklausomybė), kuri dėl savo laisvės ir nepriklausomybės nebūtų su ginklu rankoje kovojusi.

Vasario 16-tosios aktu išreikšta lietuvių tautos valia-gyventi laisvą ir nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Tai buvo ilgų metų mūsų tautos puoselėtų troškimų ir vilčių — patiem-

Apsaugos bokštas Kauno miesto sode, rusų pastatytas

būti savo krašto šeimininkais — išdava.

Šiam aktui tapti istoriniu, tau tai dar reikėjo sudėti daug brangių aukų, kurias didžiuliu idealizmu ir pasiaukojimu ant tautos laisvės aukuro sudėjo pirmieji mūsų kariai — savanoriai, kurių brangus atminimas mūsų sąmonėje nušvinta didžiųjų tautos švenčių ypač Vasario 16-tosios metu.

1919 metų pradžioje raudoniesiems rusams besiveržiant Lietuvon tikslu nudaigoti atgimstančią mūsų tautos laisvę ir nepriklausomybę, o Lietuvai savos kariuomenės dar nespėjus suorganizuoti, jaunosios mūsų vyriausybės antrojo kabineto pirmininkas, advokatas M. Sleževičius, paskubinant ministro pirmininko prof. A. Volodemo pradžią kariauomenės dalinių organizavimą, atsisaukimo krepšėsi į Lietuvos piliečių kviesdamas visus kas pajė-

MŪSŲ SPAUDOJE

Bendruomenėi reikia tvirtesnių atramų

Kadaise frontininkai ir jų valdžioje esą bendruomenininkai savo spaudoje džiūgavo, kad senieji politikai greitai išmirs, o jų partijos išnyks ir savaime atsidarys vartai bei galimybės į visuotinę dominavimą. Tačiau Draugo 24 nr. Stasys Barzdukas pastebėjo, kad senėjimo dėsnis liečia visus, todėl tvirtesnių atramų besidairydamas, taip rašo:

— O turime du pagrindinius tikslus — tai išlaikyti gyvą lietuvių bendrą ir atgauti Lietuvai laisvę tėvynėje. Įpareigojimus lietuvių sąžinei yra davusi Lietuvių charta: lietuvis lieka lietuviu ir savo tautos gyvybę perduoda ateities kartoms, kuria lietuvišką šeimą, sudaro sąlygas tautinei kultūrai, remia lietuvišką mokyklą, palaiko lietuvių draugijas, remia spausdintą lietuvišką žodį, brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius, ugdo tautinį solidarumą ir t. t. Taigi Lietuvių charta turėtų būti kiekvieno lietuvių ryto ir vakaro malda. O ar yra? Kiek ji vietos randą mūsų šeimose, mokyklose, organizacijose, parapijose, spaudoje? Kai pametame kelią dėl takelių, nėra ko stebėtis, kad neturime nė norimų vaisių. Jų daugumą vieną visų pastangos ir sutartinis

gia valdyti ginkla, nedelsiant nevalandos, stoti į Lietuvos krašto apsaugą. Tėvynei ginti. Jau trūs ir gražūs vyriausybės žodžiai rado atgarsį žmonių širdyse ir tuojau iš visų Lietuvos kampų į kariuomenės telkimosi vietas pasruvo savanoriai pasiryžę savo krūtinėmis užverti priešui Tėvynės kelią.

(Bus daugiau)

darbas. Kiek, pavyzdžiui, jau "Tėvynės varpuose" dr. Vincas Kudirka buvo prirašęs, kad didžiųjų tautinių tikslų reikia siekti bendromis visų jėgomis (vilius unitis), o ar toli pažengė priekį? Ar ne populiariausias "darbų pasidalinimo" principas: "ne mano kiaušės, ne mano pupos — žinokitės!"

Taigi Barzdukas pripažįsta ir įrodo visišką LB bankrotą ir apsilėidimą tiesioginėse pareigose bei uždavinuose. Tą pat patvirtino tas pats Barzdukas savo asmeniška veikla. Prieš porą metų Dirvoje tilpo žinutė apie jo vadovaujamą Klevelando lituanistinę mokyklą, abiturientų klasę. Joje buvo daug lietuvių mokytų, negu mokinių, o juos visus galėjai suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų...

Moderniais laikais darbo pasidalinimas bei specializacija yra patys pagrindiniai dalykai dideliems darbams bei projektams įvykdyti. Tai yra plati ir rimta tema, kurią autorius suprofanavo. Todėl ir nerimta ir nepagandini išpuoli apie kiaušes ir pupas jam primintina taip pat sena lietuvių išmintis apie kiaušę ir debesį arba pipirus.

Barzduko idėjas geriausiai paįvaizduoja filmų ir TV artistas Jack Webb. Tame filme jis vaidina vidutinių gabumų muzikantą, svajojančią pasiekti muzikoje aukštumas. Kartą jis sapnavo sapną, parodytą tame filme, kaip jis dalyvauja dideliame sifoniniame orkestre, o svarbiausia — jis groja pačias iškilusias kūrinių melodijas vis kitais instrumentais. Ne tik groja, bet ir jam diriguoja!

Filmo atomazgoje Jack Webb atsiūdo. Ar kada nors atibus Barzdukas ir jo pseudopolitikeriai? K. Petrokaitis

LIETUVOS PAVERGIMO DOKUMENTAI

Surinko ir redagavo teisininkas Jonas Talalas

(Tęsinys)

Gyvas išlikau (o tą dieną buvo nužudyta 16 kunigų — visi, kuriuos komunistai sugavo), bet tarpe Kauno ir Jonavos buvo jau karo frontas. Grįžau tik frotui pro Jonavą praėjus. Radio, kiek liko nesugadintų telefonų — visa buvo vokiečių kariškoje žinioje. Net žmonės kur nors siuntinėti dar nebuvo saugu. Pirmas kelias savaites buvome gana izoliuoti nuo kratšo, mažai žinojome, kur kas įvyko.

Pirmoji Kauno Chancery Office pasiekusi žinia buvo iš Zagarės, kad ten su būriu žydų buvo sušaudyti ir keli lietuviai civilinės milicijos vyrai, kad vokiečių liepiami atsisakė dalyvauti šaudant žydus. Arkivyskupas ir aš pasiuntėme vokiečių Feldkomendantui (Fieldcommander) raštą protestuodami prieš toki vokiečių elgesį su Lietuvos gyventojais. Atsakymą negavome. Pevėluotos žinios apie panašius įvykius pradėjo ateiti ir iš kitų vietų. Rūdaminoje, Kalvarijoje buvo tad sušaudyti kelios dešimtys lietuvių ūkininkų ir kitokių ramių, nekaltų žmonių, keliuose vietose buvo sušaudyti žydų kartu su lietuviais ar be lietuvių. Pavyko surasti lietuvių, kurie suėjo į kontaktą su Feldkomendantur ir perduoti mūsų susijaudinimą dėl tų įvykių. Per juos buvo atsakyta, kad žudynes vykdo ne kariuomenė, o Sonderkomandos, kurios esą išimtos iš armijos kompetencijos. Mums pavyko sužinoti, kur yra tokių Sonderkomandų centras.

Kai buvo pradėta žydus išskirti iš lietuvių tarpo ir buvo pradėta kalbėti apie Gethos, Kauno Arkivyskupas ir aš paruošėme ir vokiečių valdžiai įteikėme platų memorandumą. Jame buvo priminta, kad žydai yra Lietuvos piliečiai, lietuviai su jais nuo amžių gyvena taikoje. Lietuvos įstatymai nedaro skirtingo tarp žydo ir nežydo, kad pagal tarptautinę teisę okupacinė Vokietijos valdžia negali primesti okupuotam kraštui Vokietijos įstatymų. Šio rašto kopijos buvo pasiųstos kitiems Lietuvos vyskupams. Į šį raštą nebuvo gauta iš vokiečių jokio atsakymo. Tik antraeiliai vokiečių pareigūnai žodžiu aiškino, kad Gethos steigiami saugumo motyvais.

Spalio mėnesį 1941 m. Kaune vyko Lietuvos Vyskupų konferencija. Kauno Getho buvo jau įsteigtas. Konferencijos metu buvo gautas iš Getho pagalbos šaukimas, ka vokiečiai ruošia Getho masines žudynes. Rašyti memorandumą galėjai pervėlai pasiekti kokią nors instanciją. Darėme žygį Vyskupų delegaciją pasiekti ir Generalkomisarą ir Gestapo viršininką. Niekas iš vokiečių nesutiko Vyskupų delegacijos priimti. Tada vyskupas Vincentas Borisevičius ir aš nuvykome pas vokiečių patatytą Generalinį Tareją Kubiliūną. Žinojome, kad jis neturi jokios galios nei kompetencijos, bet jį prašėme perduoti vokiečių instancijoms vyskupų susirūpinimą Getho įvykiais. Ant rytojaus Kubiliūnas mus pakvietė pareiškė, kad žydų klausimą ir reikalus vokiečių valdžia yra rezervavusi sau ir kad nebus toleruojamas kieno nors kišimasis į žydų reikalus.

Greitai ir mes ir žydai įsitikinome, kad su naziais kalbėtis apie kokius nors principus, teises, yra tiek pat naudos, kiek buvo iš mūsų memorandumų rusų okupacinei valdžiai ir komunistams. Tai iliuzija ir laiko gaišinimas. Supratome, kad masinis žydų gelbėjimas yra neįmanomas. Reikėjo tenkintis gelbstint pavienes šeimas, pavienius asmenis.

Kalbant apie Kauno Getho ir Kauno Chancery Office santykius reikia paminėti vieną žydų darbo brigadą, skirtą darbams Kauno senosios Rotušės pastatuose, kur vokiečiai buvo sukrėję iš žydų konfiskuotus daiktus. Šion brigadon kasdien patekdavo ir Gethui ir mums pilnai patikimų asmenų. Tie pastatai buvo tiesiai po Arkivyskupo, mano ir Chancery Office langais. Iš jų išėjo per langus žydai patekdavo tiesiai į mūsų namo teritoriją izoliuotą nuo visokių akių. Čia pat buvo Seminarijai priklausą vad. Maironio namai su uždaru kiemu. Per vartelius pro mūsų namą buvo lengva tą kiemą pasiekti, nes dieną jie būdavo paliekami atrakinti. Iš tos drigados žydai ateidavo pas mane ir kitus Chancery Office asmenis, lengvai pasprukdavo į miestą kokiai nors misijai. Kiekvieną rytą kieme susirinkdavo ūkininkai su mėsos, sviesto, daržovių ir kitomis gėrybėmis. Ši rinka buvo skirta išimtinai ir specialiai tik žydams. Kai iš Getho brigada daugiau neatėjo į tą vietą darbams, užsidarė ir ši rinka. Ji veikė su visišku mūsų žinojimu ir pritarmu. Iš tos brigados ne maža žydų negrižo į Getho — pabėgo.

Aplink Getho sutartose vietose ir sutartu nakties laiku laukdavo pasislėpę lietuviai. Aišku, jų buvo ne tiek, kad kam į akis pultų. Iš Getho per vielių tvorą būdavo iškeliami vaikai, laukiantieji juos paimdavo ir gabendavo saugion vieton. Aš buvau parinkęs eile patikimų vietų, kur galėdavo rasti pirmą pagalbą iš Getho pabėgę užaugusieji ar išgabenti vaikai. Daugiausia tai buvo klebonijos, vienuolynai ar tai Kauno mieste, ar kaimynystėje.

(Bus daugiau)

Great American Dream Machine.

America is the place that is made out of dreams. And, U.S. Savings Bonds have been helping to make happy dreams come true for years.

Now, Bonds mature in less than six years. That means your dreams can come true faster than ever before.

You can buy shares in your particular dream by joining the Payroll Savings Plan where you work, or the Bond-a-Month plan where you bank.

Before you know it, your American dream will be a reality.

Now U.S. Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deducted at maturity.

Take stock in America.
Now Bonds mature in less than six years.

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/2%
Paid and Compounded Quarterly

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO **7 1/2%**

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60626
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

see us for **HOME financing.**

AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

INSURED

DR. J. KASKELIS

Pasaulio Antikomunistų Lyga ir Altas

(Tęsinys)

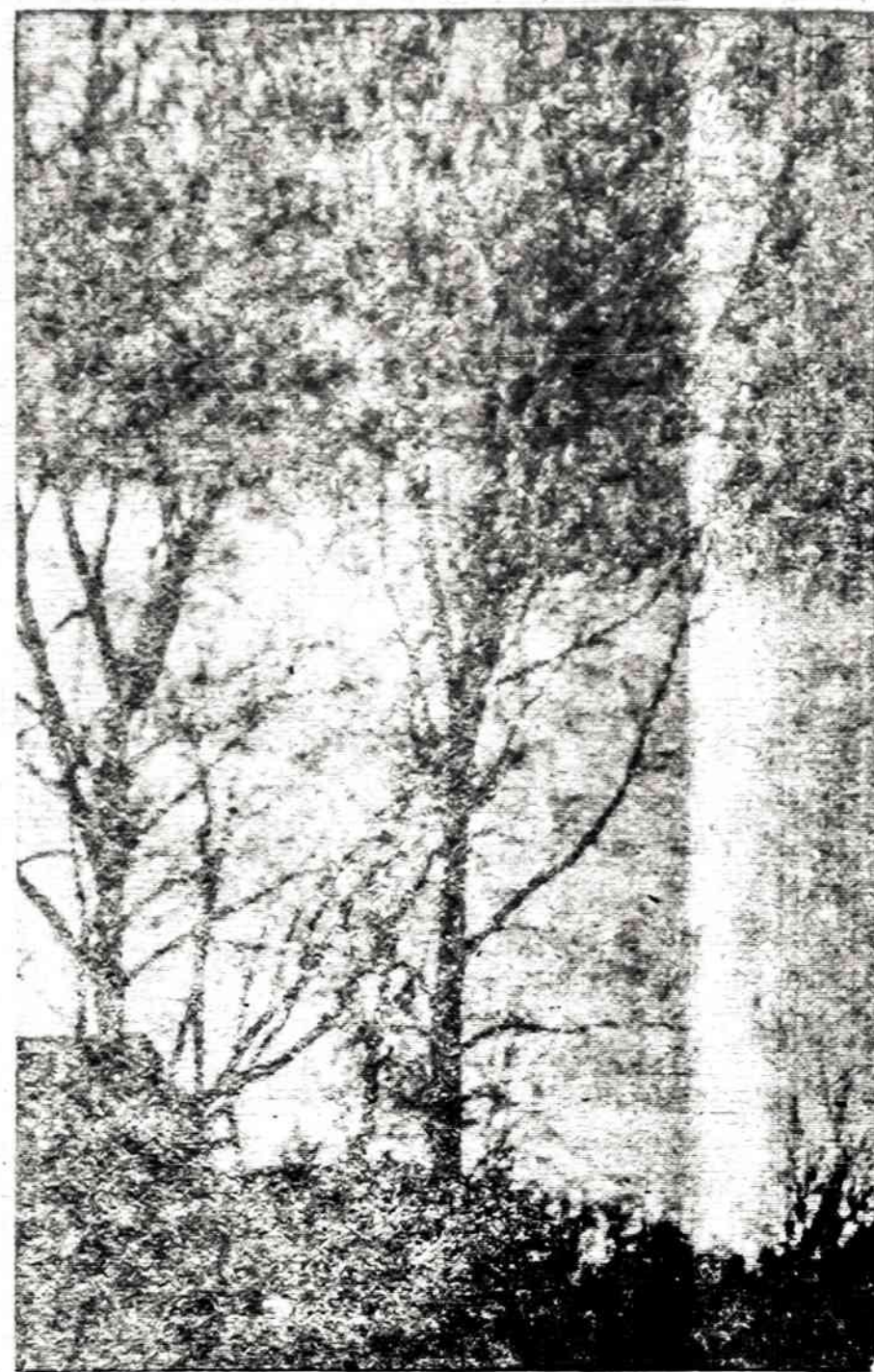
Reikia tik džiaugtis ir didžiulio, kad Alto pirm. dr. K. Bobelis buvo kartu su kitais kongresmanais pakviestas dalyvauti Rytų Azijos Antikomunistų Lygos ir WACL surengtam pagerbimui bei įvertinimui, o ne smerkti ir priminti, kad, tai daryti buvo "neapdairu". (Panašus netikslus samprotavimas pasireiškė gerb. V. Karosos straipsnyje "37-asis Alto suvažiavimas", Naujienų 268 ir kituose numeruose iš lapkr. 14, 1977). Kovoti, veikti drauge ir su kitomis organizacijomis už tikrą žmogaus ir tautų laisvę, demokratiją negali būti apribuota nei vieta, nei laikas. Jeigu reikia ir yra proga, ji turi pasireikšti ir Taivane ir Vašingtone ir Londone ir Mexico City ir Istanbulio (kur įvyks XII. WACL konferencija sekančiais metais) ir Tokijoje ir ant galo net Pekine.

Altas nuo pat pradžios prisilaikė ir dabar prisilaiko, seka ir pritaria tik laisvai, tikrai demokratijai. Altas nepitaria ir nesideda su tokiomis organizacijomis, kurios viešai ar slapta toleruoja ar atstovauja tokiai demokratijai, kuri yra su "proletarių diktatūros" atspalviu ar su monopolistiniu, antinacionalistiniu ideologijų prierašom. Patarimas nesijungti į WACL ar į ANB, kuriuose, girdi, "Amerikos politika smerkiama dar

ketiesniais žodžiais negu vartojis, kad Alto pirm. dr. K. Bobelis buvo kartu su kitais kongresmanais pakviestas dalyvauti Rytų Azijos Antikomunistų Lygos ir WACL surengtam pagerbimui bei įvertinimui, o ne smerkti ir priminti, kad, tai daryti buvo "neapdairu". (Panašus netikslus samprotavimas pasireiškė gerb. V. Karosos straipsnyje "37-asis Alto suvažiavimas", Naujienų 268 ir kituose numeruose iš lapkr. 14, 1977). Kovoti, veikti drauge ir su kitomis organizacijomis už tikrą žmogaus ir tautų laisvę, demokratiją negali būti apribuota nei vieta, nei laikas. Jeigu reikia ir yra proga, ji turi pasireikšti ir Taivane ir Vašingtone ir Londone ir Mexico City ir Istanbulio (kur įvyks XII. WACL konferencija sekančiais metais) ir Tokijoje ir ant galo net Pekine.

Tarp WACL ir ABN iš vienos pusės ir iš kitos pusės tarp Amerikos ar josios abiejų partijų siekių ir jų kovos būdų prieš tarptautinį komunizmą ir už tikrąją demokratiją visai nėra "neperbendami priešingumai". Taip pat yra nerimtas šių antikomunistinių antiimperialistinių organizacijų idealus, tikslus, jų siekius ar jų siekių metodus lyginti prie kokios nors Amerikos lokalinės, nedemokratinės antirasinės organizacijos ir net būkštanti, jog "Altas gali prarasti tvirtą demokratinio nusistatymą" ir "parduoti lietuvių išsivysio per kartų kartas sukurtą moralinį ir idėjinį turtą" yra visai be pagrindo. Altas kaip kad ir patriotiška lietuvių visuomenė kartu su dien. "Naujienomis" reikiama norą ir deda pastangas atsikratyti tų "senų ir naujų" lietuvių Maskvai patalikuojančių sukrautų ir tebekraunamų moralinių ir idėjinų turtų".

Lygiai taip pat negalima samprotuoti, ar norėti, kad Altas ir kitų organizacijų ar pavienių veikėjų kovotų tik su Maskvos imperializmu, o nekovotų prieš komunizmą, nes, girdi, "amerikos politika smerkiama dar

PRIEŠ AUDRA

neatėjo į galvą mintis paskelbti karą pasaulinei ortodoksijai, kad iškovojus lietuvių tautai laisvę" (žūr. gerb. V. Karosos minėtą straipsnį).

Tarp ortodoksijos ir komunizmo yra didelis skirtumas. Taip pat jų panaudojimo metodai ir efektas, įgyvendinti Maskvos imperializmui, yra skirtingi. Komunizmas griauia ir pagrindus visus žmogaus prigimtus instinktus, kuriais rėmėsi tautų buvojimas, žmonijos visokeriopas progresas bei gerbūvis. Maskvos komunizmas vienur palaikydamas, kitur griežtai smerkdamas savo religijos principus, nori ne tik "panslavišmą" ir ne tik už geležinės uždangos, — kur ir krikščionybės bei kiti tikėjimai yra griaujami, — bet ir įvesti visose tautose, visam pasaulyje savo, religiją, proletarių diktatūrą. Iš to, žinoma, tikisi turėti naudos ir savo imperialistiniams siekiams. Juk ir Eurokomunizmas, kurį kraštutiniai kairieji laiko toliuotinu, yra ne kas kitas kaip

Maskvos Trojo arklys, pernešantis šioj pusėj geležinės uždangos, laisvuose demokratiškuose kraštuose sugriauti tų net klasišką Prancūzijos revoliucijos sukurtą demokratiją.

WACL iš pradžių buvo užsi. brėžęs kovoti vien tik su komunizmo ideologija. Vėliau, prisikėjęs Sovietų Rusijos pavergtųjų tautų junginiui ABN, į WACL statutą buvo įneštas patulidymas: kovoti su komunizmu ideologija ir kartu su Sovietų Rusijos imperializmu. Reikia kovoti arba rauti šaknis, kurios leidžia kerotis stiebui ir šakoms. O jeigu blogas stiebas, reikia ir įverti lauk. Ką mes nepriskirtume prie tų šaknų ir stiebo, ar komunizmą, ar Sovietų Rusijos imperializmą, — abi dalys turi būti naikinamos.

Tad su tokiu pasaulinio masto priešu kovoti turi jungtis bendrą antikomunistinį-antiimperialistinį frontą tiek lietuvių, tiek ir visos pavergtosios bei visos laisvosios tautos. Tik bendrom daugelio tautų jėgomis

Etninė viso mėnesio šventė jau prasideda

Hanlen Organizacija, 401 No. Michigan Ave., Chicagoje, paskelbė, kad šį šeštadienį, vasario 4 d. nuo 1 val. popiet vietovėje "The Century" adresu 2828 North Clark Street, atidaroma visam mėnesiui Trečioji Kasmetinė etninė (tautybių) grupių, pramogų ir vašių šventė, oficialiai vadinama "The Century's Ethnic Fair". Pasirodymų programos bus pradėtos tautiniai pasipuošusiu airių Moran šeimos Vamzdžių ir būgnų maršu ir tęsis per visus keturis vasario mėnesio savaitgalius šeštadieniais ir sekmadieniais. Publika kviečiama nemokamai.

Šimtmečio šventėje Chicagoje tautybės pasirodanties su savo tautiniais drabužiais, tautiniais papuošalais ir tautiniais maisto patiekalais. Kai kurie dalyviai — japonai, norvegai, čekai, vengrai, lietuviai, graikai, italai, airiai jau suminėti. Kitų grupių, jų tarpe lietuvių grupės dalyvavimas programose suminėtas net du kart.

Lietuvių grupė švėturys programose pateiks darbo ir žaismo šokių ir iš maisto gaminių turės krustų rozetes ir "napole-

galima geriau atsiekti individų ir tautų laisvę, taiką, visuotinę žmonijos gerbūvį. Alto ir Alto vadovybės ryžtas prisijungti kovai prieš šio amžiaus didžiausią Lietuvos tironą ir kartu panaudoti visuotines priemones išgarsinti Lietuvą; surasti vis daugiau užtarėjų lietuvių pastangoms atgauti laisvę ir nepriklausomybę, yra visiškai užgirtina, palaikytina ir neužsitarnauja kokių nors abejonių ar trukdymų.

Dr. K. Bobelis, Alto pirmininkas šiuo laiką yra vienintelis, kuris geriausiai, efektingiausiai reprezentuoja mūsų reikalus užsieniečių — sveitintaučių tarpe. Tenka tik palinkėti, kad jis mažintų savo entuziazmo, pasišventimo aukoti savo brangų laiką, energiją ir savo finansinius resursus taip naudingiems lietuvių bendriams reikalams.

(Pabaiga)

Budžetas ir nedarbas

VAŠINGTON. — Alice Rivlin, Kongreso Budžeto Įstaigos pirmininkė, pareiškė Senato Budžeto Komitetui, kad Carterio administracijai stinga "operatyvios jėgos", ką su jos programomis būtų galima pusekti sumažinti nedarbą ir infliaciją. Ji pasako, kad prezidento Carterio pasiūlytas \$500 milijonų budžetas iki 1979 metų pabaigos sumažintų nedarbą iš dabartinio 6.4 procentų iki 5.7, ir 6.3%. Tai būtų tik trys ar keturi dešimtadaliai vieno procento geriau, negu, kad Carteris ir Kongresas būtų visiškai budžeto 1979 metams nerąšę, o visas programos palikę veikti nekeičius.

Administracija naujaisiais apskaičiavo, kad budžetas iki 1979 metų pabaigos sumažintų nedarbą iki 5.8%.

— Ilgą amžių Jamesas Trakas ir jo šeima gyvena to sunkvežimio soferio kabineto, jis išsilo net nesušalo. Valdovas padidina atkars. Kai išgrobis, žmonės žingsniai ant su šiuo žmogumi, tai jis pradeda kelti rankas, dūryti. Jį surašo ir nusiunčia į M. R. Fieldingone.

— Nėra žinoma, kokią šventę, kad 1978-ųjų metų lietuvių valstybės dar kartą nemušė. J. Manjuna. Gyventojai yra įsitikinę, kad žemumos puldija pasiekė nedarbą Pedro Chamorro.

— Sudėjęs sovietų satelitas 951 negali parodyti mokslininkams, kaip jis išsilaikė erdvėje ir kodėl jis taip greitai nukrito Kanadoje.

— Izraelio kanuolės galingsnės ir jie daugiau jų turi, todėl arabai nori išvengti naujo karo.

NAUJENOSE GALIMA GAUTI H. TAMASAUŠKO LIETUVISKĄJĄ PAMARĮ

336 puslapiais su žemėlapiu ir paveikslais aprašo Pamarį, senus jo gyventojus ir gamtą. 1,200 lietuviškų vietovardžių sąrašas. Knygos kainos \$6.00, minkšti viršeliai.

Persilavinusi pašto reikią pridėti dar 50 centų

NAUJENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

KNYGOS ANGLŲ KALBA

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikančių ir intymų nuotykių aprašymas, pamti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai iliustruota. 150 psl. Kaina \$2.50.

Dr. Juozas B. Končius, HISTORY OF LITHUANIA. Lietuvos istorijos santrauka nuo pat senųjų amžių iki pokario metų. Vidutinio formato, 142 psl., kainuoja \$2.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai D.L.K. Vytauto bruožai, padedant to laikui Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos ištarnomis progoms. Jas ir kitas knygas galima įsigyti atskankius i Naujienas arba atsiuntus čekį ar piniginę perlaide.

NAUJENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

BALZEKAS MOTOR'S

4030 Archer Ave.,

Tel. VI 7-1515

Seniausios automobilių pardavėjas lietuvių

Volare Premier Coupe

Chrysler - Plymouth - Arrow mašinos ir Station Wagon's už \$3,570 ir daugiau. (Vartotos mašinos — urmo kainomis)

Geriausi mechanikai taisymo ir priežiūros departamente

Išėjusi iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos i krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsakyti Naujienose.

Juozas Kapackinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapackinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai, Išeivio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų tęsinys. Tai yra Amerikoje besiluriantčio ir patvariai iškūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPODIJAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naujakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymas, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta i anglų kalbą.

M. Žolienko, SATYRINĖS NOVELĖS. Genialaus rusų rašytojo 60 satyrinių novelių, 199 pusl., kaina \$2.

D. Kuratilis, KELIONĖ I ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS. Autoriaus pastabumas neapgauna intumisto ir agitpropo propaganda bei užmaškimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Prof. P. Pakarkitis, KRYŽIUOJŲ VALSTYBĖS SANTVARKOS BRUOŽAI. 176 psl. dokumentuota istorinė studija apie prūsų likimą. Kaina \$2.

Vincas Zemaitytis, LIUBILNO UNIJOS SUKAKTIES PARAŠTĖ. 84 psl. Kaina \$1.50.

Kie ir kiti leidiniai yra gaminami

NAUJENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Atsiųskite darbe valandomis arba užsakant paštu ir pridėdami čekį ar piniginę perlaide.

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozas Adomaitis - Dėdė Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus likus ir paskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuvis galėtų žiemos ar vasaros pasisakaitams nupirkti Antano Rūko parašytą VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMĄ — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pražiūgins kiekvieną, kas ji atsimena ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo ANTONO RŪKO lengvas, vaizdus, gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų Išeivų žavesiuoliu gyvenimu ir jų kietą, ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaitis - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJENŲ" ADMINISTRACIJOJE

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuolė bet kokių knygų tolna ar netolyn.

Aleksandras Pakalniškis, MES GRĮŽTAME. Įdomūs jaunų dienų atsiminimai ir įvykių bei vietų aprašymai, skaitomi kaip romanas. 367 psl. Kaina \$3.

A. Pakalniškis, METAI PRAEITYJE. Netolimų įvykių prisiminimai laiko įvykių Lietuvoje ir Vokietijoje aprašymai, suskirstyti i 12 dalių. 296 psl., kaina \$3.

Dr. Kerys Grinluis, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas. Gražiai viršeliais. 336 psl. Kaina \$6.00. Minkštai virš. \$3.00.

Prof. Vaclo. Siriška, SENUJŲ LIETUVIŲ KNYGŲ ISTORIJA. I dalis. 208 psl., iršta — \$3.00, minkštai virš. — \$2.00; II dalis, 225 psl., iršta — \$3.00, minkštai virš. — \$2.00.

Henrikas Tomas — TAMASAUŠKAS, LIETUVISKASIS PAMARYS. Pakalniškis ir Labguvos apskritys su idomiomis aprašymais, iliustracijomis ir dokumentacija. 336 psl. kaina \$6.

P. Keslūnas, TARP ŽALSVŲ PALAPINIŲ. Trijų dalių Lietuvos partizanų buities romanas 292 puslapių. Kaina \$3.

Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai. 170 psl.

M. Gudelis, POVILAS MILERIS. biografinis bruožai 223 puslapiai

Knygas užsakant reikią pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6109

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę aplinką bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santautos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo idėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of December 1, 1977
Subscription Rates:

In Chicago \$33.00 per year, \$18.00 per six months, \$10.00 per 3 months. In other USA localities \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$9.00 per three months. Canada \$33.00 per year; other countries \$34.00 per year.

20 cents per copy.

Nuo gruodžio pirmos d.
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiestuose:
metams \$33.00
pusi metų \$18.00
tris mėnesiams \$10.00
vienam mėnesiui \$3.50

Kitose JAV vietose:
metams \$30.00

pusi metų \$16.00
tris mėnesiams \$9.00
vienam mėnesiui \$3.00

Kanadoje:
metams \$33.00
pusi metų \$18.00
vienam mėnesiui \$3.50

Užsieniuose:
metams \$34.00
pusi metų \$18.00
vienam mėnesiui \$4.00

Naujienuos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius. Leidžia Naujienuos Ben-
drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. 60608. Telef. 421-6100.

P pinigų reikia siųsti pašto Money
Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo
9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Petronis ginčijasi su petroniukais

Sovietinis generolas P. Petronis, buvęs sovietų armijon įjungtų lietuviškų dalinių žvalgybos viršininkas, o dabar, būdamas "Tėviškės" draugijos pirmininkas, organizuoja plačiąsias šnipinėjimo tinklas visoje Amerikoje, išėjo į polemiką pats su savim. Petronis buvo atleistas iš raudonosios armijos, pasiūstas į Maskvą pasiklausti "Rodinos" tikslų ir jam duota lietuviškoji "rodina", pavadinta "Tėviškė". Jam taip pat paskirtas ne sauja skatų, bet aruodas rublių, kad tiktai jis juos tinkamai naudotų ir duotų Maskvai pageidautinų rezultatų.

Savo laišką gen. Petronis būtų galėjęs parašyti tiesiai Akiračiams. Redaktoriams mielai būtų jį atspausdinę ir dar savo komentarą būtų padarę. Be Vilnės, Akiračiai Lietuvoje nedraudžiami. Visi Maskvai tarnaujantieji lietuviai, dirba "Tėviškėje", komunistinėse redakcijose ar užsieniečių leidiniuose įstaigose Vilniuje, Akiračius gali pasiskaityti. Petronis būtų galėjęs savo laišką pasiųsti mėnraščio redakcijai, jį būtų tą Petronio laišką atspausdinusi su komentarais, tai būtų naudinga ne tik Petroniui, bet ir patiems Akiračiams. Jų mėnraštis dar labiau populiarėtų pavergtose Lietuvoje. Bet Petronis kažkokiais sumetimais taip nepasilegė. Savo "atvirą laišką" Akiračiams, jis pasiuntė Antano Bimpos leidžiamai Laisvei. Bimba laišką idėjo ir jokių komentarų nepadarė.

Petronio laiškas ilgas, užima apie ketvirtadalį puslapio, bet savo laisnę jis labai jau Amerikos lietuviams nori pristesti maskvines sąvokas matomiems ir žinomiems dalykams. Petronis parašė akiratininkams ilgą atvirą laišką, bet pati pagrindinė mintis yra įtikinti mėnraščio leidėjus ir redaktorių, kad juodas yra baltas ir kad kruvinas ne raudonas. Petroniui nepatinka, kad diskusijas veda netinkamom sąvokom: čia "Vakarai", čia "Maskva", čia "neutralitetas", čia "Rusija", o ten "Maskva". Jis klausia:

"Kam ši maskuotė? Sakyt, kaip yra: kapitalistinė sistema ir socialistinė sistema. Tas sistemos pagimdė visuomenės ekonominės formacijos. Jos turi savo ideologiją, kurios tarpusavyje "nesutaria" (bi-jau pasakytį kovoje). Be to, socialistinės sistemos šalis, tai ne tik Rusija ir ne tik Maskva. Rusija yra tik dalis, tiesa, didžioji dalis Tarybų Socialistinės Res-

publikų Sąjungos, kurioje visos tautos, taro ir ir lietuvių tauta, lygios, kuria ir pagal socialistinį ternationalizmo principą. (Laisvė, 1978 m. spūs. d., 3 psl.).

Geriausios Akiračių galvoms gen. Petronis aiškiai pasako, kad visos jų žinios neturi jokios prasmės, jeigu jos nesu ranta šio paprasčiausio dalyko. Le ir žinskis, Stalinas ir Brežnevas visą laiką pasakė, o šių sistemų skirtumą, o mokslus baigę daktarai elgė tarytum jie Lenino būtų neskaite, o jeigu kuris ir ket tai neatkreipė jokio dėmesio į šį svarbiausią dalyką. Vi si turi įsikalti į galvą, kad mūsų sistemos skirtingos.

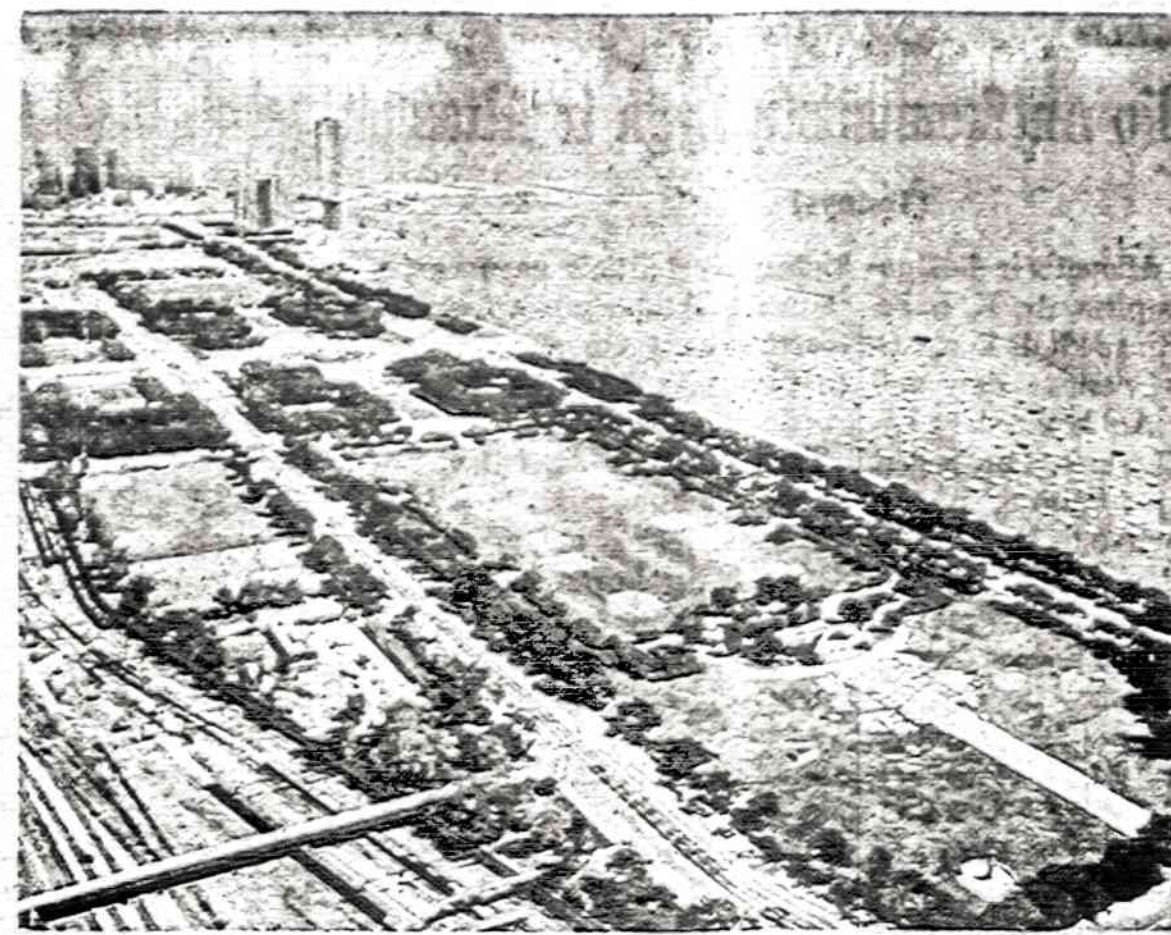
Tie sistemų skirtumai ir sudaro tas sąlygas, iš kurių išplaukia kitos sąvokos.

Reikia tiktai suprasti ir laiku prisitaikyti prie naujai "susidariusių ekonominių sąlygų". Raudonosios armijos karininkai, išėjo į Kauno gatves ir pamatę pilnas krautuves geriausius siūtų drabužių, batų, gerai pasiūtų diržų, juos pirkę, nešė ir siuntė namo. Kaunan atvykę šios "katiušos" pirkę ne tik šilkines sukneles, bet ir apatinius, dažnai neskirdamos vienu nuo kitų. Iš socialistinės sistemos atvykusieji okupantai tuojau prisitaikė prie "naujų ekonominių sąlygų".

Lietuvos mokytojai, policininkai, pasienio sargai ir karininkai buvo mokomi persiorientuoti ir prisitaikyti prie "naujų ekonominių sąlygų", bet jie nemokėjo. Vieni buvo sugrupuoti ir išvežti į Maskvoje esančius "aukštesnius kursus", kiti suvaryti į kalėjimus ir etapu varyti į Červengę, tretieji vietoje gaudyti ir šaudyti. O ką padarė nepriklausomos Lietuvos vyresnis leitenantas Pranas Petronis? Nei jo Červengėn vežė, nei jo nepaskyrė į Maskvoje esančius "aukštesnius karininkų kursus", nei jam reikėjo aiškintis naujai paskirtiems batalijonų ir pulkų vadams. Petronis visą sovietinio mokslo svarbą suprato ir labai greitai persiorientavo. Daug greičiau, negu ta padarė Vitkauskas. Lietuvon koją įkėlusieji rusai jauno Petronio niekur nevežė, bet tuojau įkinkė nenorinčius persiorientuoti gaudyti ir padėti vežti. Jo pagalbinis darbas buvo toks svarbus, kad jis tapo jo naujos karjeros pagrindu. Rusijoje sudorytuose sovietų daliniuose Petronis tapo ne pulko vadu, ne diviziono komandierium, be žvalgybos viršininku. Jam teko suorganizuoti sovietinė žvalgybos tinklą sovietiniuose lietuvių daliniuose. Tas pareigas jis gerai atliko ir gavo kelis paaukštinimus.

Jis puikiai pasitikiėjo gen. Petroniui tokiu būdu, kad jį paskyrė į Maskvą, kad Petronis jį nepasidarytų pareigų pavyzdžiu, kaip jis atliko pirmomis sovietų armijos įsiveržimo dienomis, kaip jis tas pareigas ėjo karo metu. Jeigu Maskva sudarė specialų biudžetą ir davė Petroniui pakankamai pinigų už sieniečių suorganizuoti, tai jį žinojo, ką daro. Petronis ne tik tą tinklą vykusiai organizavo, bet jis savo tinkle stengiasi įtraukti mokytus bendradarbius. Visa bėda, kad jie nesupranta. Aukštas mokyklas jie baigė, bet "ekonomijos formacijos" pasikeitimų jie nežino.

Petroniukai, susižavėję "nauja sistema", nežino, kad reikia pasikeisti iš pagrindų. Jeigu jie neįsisavins šių dviejų sistemų skirtumų supratę, jeigu jiems neaišku, kad socialistinei sistemai reikalingi visi žiaurumai privilegijoms iškovoti ir palaikyti, tai jie nieko nesupranta. Jeigu jie šio pagrindinio dalyko nepajėgia suvokti, tai visos jų pastangos prisitaikyti prie "naujos sistemos", ieškoti "bendro darbo" nueis niekais nes tos sistemos tarp savęs kovoja, o jei jie nori tiltus statyti į jokių tiltų nenorinčio priešo teritoriją, tai su jais bus galima kalbėti kai jie savo nagus nedegs. Jeigu netikite, tai pasiskaitykite Petronio atvirą laišką akiratininkams.

Čikaga gali džiaugtis gražiais pastatais, čia matomas Grant Parkas

K. STREVA

VLADO RAMOJAUS SVAISČIOJIMAS

Draugo dienraštyje, sausio 23 d. "Tėvynės" draugijos jauni-dienos laidoje, Vladas Ramojus vanaoja daktarą RLB-nės Centro Valdybos pirmąninką, kam jis gruodžio mėn. 1977 metų 11 dieną, šios Bendruomenės su-žiavime išniekino partizan-us?

Jau nebe pirmą kartą Vladas Ramojus priaro tokių išdaigų, kurios nieko bendro neturi su tesa. Tat ir šį kartą paskaičius jo klėdėjimą apie išniekinimą partizanų, nereikia nustebti. Jis rašo jo paties "šgalvotą visuomenę kirstančią sensaciją, nes daktaro kalboje nėra nė mažiausios užuominos apie partizan-us. Jo kalba yra griežtas, at-kras žodis tik tiems frontinini-ty važiukams, kurie suskaldė VLB-nės ir tuo padarė didelę žalą Lietuvos kariai. Jeigu kalbos mintys yra nukreiptos į tuos, kurie ten kuris laikas, kė-žiai sąprotai pavergtosios Lietuvos laisvinimo instituci-ty. Jis savo kalboje pr'smena - baltaižius kvilvingus. Bet Vla-das Ramojus juos pakeičia į gar-bingos atminties laisvės kovū- - didvyrius Juozą Lukša- - Daumantą ir Julijoną Būteną. Fuo jis kirsto Draugo skaity-to reikštį daktarui pasipiktini-mą dėl išniekinimo partizanų.

Ir kas dar gali abejoti, kad šiuo atveju Vladas Ramojus ne-klidė? Mat, anot jo, minėti par-tizanai buvo frontininkai, jie bendravo su tėvyne, tai daktar-as ir juos išniekino. Taip dėsto Vladas Ramojus klidėdamas. Ir kokių sunku piktumu jis iš-kreipė daktaro kalbos pagrin-dinę mintį. O jo kalbos mintis yra tokia, kad kairurie frontin-inkai yra toli nutolę nuo Ben-druomenės tikslų ir uždavinių. Kairurie jų tyli ir nekalia balso.

dalo, kurį padarė kun. A. Kezys, kai jis pasišovė demonstruoti bolševikinius filmus Jaunimo Centre. Daktaras palikęs savo svarbias pareigas, atskubėjo su plakatu prie Jaunimo Centro de monstruoti kartu su kita's Chi-cagos patriotais. O ką gi tuo laiku darė Vladas Ramojus? Ar jis įsijungė į demonstrantų ei-les? Priešingai, jis Drauge ra-šė ilgus šmeižtu praskiestus re-portažus, niekindamas demons-trantus, būk jie užpuolė Jauni-mo Centrą. Jis nepainformavo visuomenę, dėl ko buvo demon-struojama. Bet rašė netiesą apie prie altor'aus užpuktą ku-nigą, apie tai kad RLB-nė pasi-kvietė demonstruoti naciūs. Šią netiesą jis sklaidė "spaudoje ir klaidino viso pasaulio lietuv-us. Jis davė progą "piktintis" net komunistiniam šlamštui "Gim-tajam kraštui" apie užpuktą ku-nigą prie altor'aus. Reikia Vla-das Ramojus ramia sąžine rašė netiesą apie tuos, kurie ryžosi gelbėti Jaunimą Centrą, kad ne-būtų paverstas bolševikinės propagandos centru. Tai kur gi frontininko Vladas Ramojus ko va prieš bolševizmą?

Man atrodo, kad Vladas Ra-mojus savo tokiu klidėjimu tik-rai suniekino ne tik tuos du mū-ty tautos didvyrius, bet sunieki-no tūkstančius kitų partizanų savo reportažais, kad sakysim r'el Jaunimo Centro "užpuoli-mo", sčmoningai neatskleidęs tikro fakto, dėl ko buvo demon-struojama. Juk toji demonstra-cija vyko tik dėl bolševikinių, propagandinių filmų, kurie paga-minti okupanto paminėti sukač-čiai Lietuvos pavergimo ir jos prijungimo prie Sovietinės Ru-sijos.

(Nukelta į 5-ą psl.)

SKAITYK PAST TAPARANT
KITUS SKAITYK
N 111

RASO DR. A. J. GUSENAS

Gydymo socializavimas

(Tęsinys)

Kiti 20 milijonų išgali aumokėti tik dalį, o likę 35-ki milijonai iš viso negali nieko mokėti. Ką jie tu-ri daryti, jei jų uždarbio vos-ne-vos užtenka skur-džiam ir vargingam pragyvenimui?

O kaip su pensininkais, kurie gauna per mėnesį 80 ar 100 dolerių, kaip jie gali pragyventi ir Medicare užsimokėti?

Brangieji, susikauptikite nors minutei ir rimtai pa-galvokite! Kuo jie prasikalto ir dėlko turi kentėti nuo įvairių dabarties ligų!

Gydymo socializavimas nėra naujovė: jis galioja Anglijoje, Naujojoje Zelandijoje, Švedijoje, Norvegi-joje, Vakarų Vokietijoje ir Kanadoje nuo 1972 metų balandžio 1 dienos.

Kanados provincijose galioja žmonių sveikatos priežiūros planas.

Svarbiausia dalis to plano, tai kad žmogus, sulau-kęs 65 metų amžiaus, yra atleistas nuo premium mo-kėjimo.

Valdžia jam luoda visą gydymą, nesvarbu kokios ligos jis būtų, nes jis duodamas dovanai. Taipgi ir ligoninė, patalpinti į Nursing Home, gauna tą pati aptarnavinimą, jiems neskauda galvų ir nerūpi saskai-tas mokėti už stačionarinę ir gydytojų patarnavimus, nes Kanados valdžia tą visą patį apmoka.

VALERIJONAS JAKAS

Legendinis Machu Picchu

(Kelionė po Peru ir San Blas salas)

Šiandien kultūristinės įdomybės Machu Picchu vardas minimas dažniau nei anksčiau. Pirmiausia, dėl pagerėjusio susiekimo sprausminiais lėktuvais, kas leidžia turistams lengviau aplankyti. Kitu atveju, kai Machu Picchu, nors ir kontroversiniai minimi kaip galima nusileidimo vieta priešistoriniams astro-nautams. Kas yra tas Machu Picchu? O tai Pietų Ame-rikos Peru valstybėje prieš 65 metus atkasta apie 12 akry inkų gyvenvietė, kuri yra įdomios archiologijos ir spalvingos gamtos junginys.

Dr. G. Valančius apkeliavęs Centrinę ir Pietų Ame-riką ir savo išspūdžius rašė Drauge, 1976 m. rugpi-ū.

Mading, gydymo socializavimas ne visiems patin-ka. Beje, nėra ko baimintis ir kreipti dėmesį, kaip kas galvoja, nes dirbančiųjų sveikatos klausimas tu-rės būti išspręstas ir tai ne politikierių žodžiais, pa-žadais, bet darbais.

Atrodo, jog ir Amerika bus greitį jungta į socia-lizuotą žmonių sveikatos priežiūrą.

Amerikai nebūra kitos išeities, norint pagerinti darbo vargšų ir jų augančių vaikų sveikatingumo sto-

PABAIGA

čio mėn. pabaigoje rašytame straipsnyje apie Machu Picchu sakė: "Šį kartą teskubų prisipažinti, kad Ma-chu Picchu kol mirsiu neužmiršiu". Vėl toliau dr. G. Valančius rašo: "Gal ir neperdėsiu — tai nuostabiausias dalykas, ką iš viso gyvenime mačiau".

Verta paminėti, kad dr. G. Valančius seneniai at-šventęs 70 m. amžiaus sukaktį tai jau pensininkas, ku-ris neužsidarė tautiniame gete, bet pasinaudodamas palankiomis keliavimo sąlygomis, gal būt, ne su sto-rija pinigine, bet keliauja atvira širdimi, pastabia aki-mi, maišosi tarp įvairių tautų žmonių, net gilinasi į lankomų kraštų socialines problemas. Man įdomu skaityti dr. G. Valančiaus kelionės reportažus.

Kai dr. G. Valančius savo kelionės reportaže pa-lietė Machu Picchu-inkų senovinės civilizacijos lopšį aukštuose Andų kalnuose, tai atgaivino sieloje įsis-paudusius išspūdžius ir sukėlė norą parašyti, nors jau keletą metų beveik kaip padėjęs plunksną į šalį, ke-lionės išspūdžių mažiau terašau, bet dar šen ten pake-liauju. Nors jau senokai, kai lankiausi Machu Picchu, bet, kaip ir dr. G. Valančius, niekad neužmiršiu tos nuostabios turistinės atrakcijos.

Mano svarbiausias rašymo tikslas yra papildyti ir paryškinti kai kurias dr. G. Valančiaus reportažo vietas. Taip pat iš nšto supažindinti skaitytojus su lav. inkų valstybe, nes netrukus Čikagoje prasidės kil-nojamoji Peru valstybės meno turistų paroda.

Yra įdomūs Rytų Afrikos tautiniai parkai. Nau-joji Gvinėja, Indonezija, bet Machu Picchu išlieka at-

mintyje daugiau, nes gal būt, kad Andų kalnyne sun-kus keliavimas. Daugumoje turistai, nerėdami pama-tyti Machu Picchu, atskrenda iš Limos lėktuvu į Cuz-co. Per 2 valandas iš jūros lygio stagiiai atsiduri virš 11 tūkst. pėdų aukštyje. Ne visiems yra laiko klimati-zuotis, tai skubėjusius turistus susirgindina "aukštumų liga", kuri atakuoja skrandį, verčia vemti, sukelia blo-gumą ir silpnumą, o kartais labai aukštą pulsą. Cuz-co geresni viešbučiai turi deguonies tankus savo sve-čiams. O jau susirgus būtinai reikia gulti į lovą ir gerti, tur būt, vienintelį nuo tos ligos vaistą cocamate, tai vietinio augalo coca kurtūs džiovinti panašūs į arba-tą lapai. Tik iš jų yra verdamas tas nuostabus vaistas. Cocos lapuose yra kokainos ir šarminių priemaišų. Ir šių ciliųjų autorius buvo susirgęs aukštumų liga, bet nuolatinis "arbatos" gėrimas greit pastatė ant kojų. Aukštumų liga yra daug sunkesnė nei Meksikoje va-dinama "torista". Nors vietiniai yra prisitaikę prie de-guonies stokojančio oro ir turi didesnius plaučius, širdį, 6 kvortas kraujo (vietoje 5), kas padidina de-guonį nešiojančių raudonųjų rutuliukų skaičių. Nuo tos aukštumų ligos nėra laisvi ir vietiniai indėnai. Jei jie dirba sunkiai aukštumoje, tai ir jie čulpia kokos lapus. Be to, kalnų aukštumoje reikia būti pasiruošu-siam 3 skirtingiems sezonams dienoje: pavasarini iš ryto, vasarai vidudienį, ir vėlyvam rudenini naktį. Be to, Cuzco pasižymi lietingumu.

Hus daugiau)

NAUJIENOS IR PLATINKIT
JUS PASTI NAUJIENOS
— Naujienuos, Chicago 8, Ill. — FRIDAY, FEBRUARY 3, 1978

**Help Keep
Our Economy
Strong**

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

